

Anita Niesiołowska

Streszczenie rozprawy doktorskiej pod tytułem:

**Problematyka małżeństwa i rodziny w uchwałach synodów polskich
w latach 1999 - 2018**

Małżeństwo i rodzina stanowią podstawową komórkę społeczną, dlatego Kościół jest stale zainteresowany problematyką małżeństwa oraz rodziny. Tym samym obejmuje duszpasterską troską te instytucje. Dziś wyjątkowo aktualne stają się słowa zawarte w adhortacji apostołskiej Jana Pawła II *Familiaris Consortio*, a mianowicie, iż obowiązek troski o rodzinę staje się szczególnie pilny dzisiaj, kiedy ta stanowi przedmiot ataków sił, które chciałyby ją zniszczyć lub zniekształcić. Dlatego też, nauka zawarta w synodach winna być stale podkreślana oraz wprowadzana w życie. Autorka podjęła się opracowania uchwał synodalnych pod kątem problematyki małżeństwa i rodziny w latach 1999 - 2018, aby zaprezentować bogactwo zawartych tam treści, co ma niebagatelne znaczenie dla kształtowania właściwego obrazu i wizerunku małżeństwa i rodziny. Stąd temat niniejszej pracy: „Problematyka małżeństwa i rodziny w uchwałach synodów polskich w latach 1999 – 2018”.

Problem badawczy zawiera się w pytaniu o kształt i zakres problematyki małżeństwa i rodziny w polskim ustawodawstwie synodalnym po roku 1999. Analiza tekstów uchwał synodalnych po roku 1999 pozwala na zrozumienie, w jakim zakresie oraz stopniu problematyka małżeństwa i rodziny pojawiała się w życiu kościołów lokalnych, jakie podejmuje się działania duszpasterskie, które mają na celu przeciwdziałanie różnorodnym zagrożeniom oraz jakie stosuje środki niesienia pomocy tym instytucjom na płaszczyźnie Kościołów partykularnych. Jak dotąd nie powstało kompleksowe opracowanie dotyczące problematyki małżeństwa i rodziny w uchwałach synodów polskich po roku 1999, czyli od zakończenia II Polskiego Synodu Plenarnego, a powstałe opracowanie dotyczące powyższej problematyki, dotyka okresu do roku 1999, dlatego też owa dysertacja może również w pewnym zakresie stanowić niejako kontynuację tej analizy.

Materiałem źródłowym dla tej pracy są przede wszystkim dokumenty końcowe polskich synodów w latach 1999-2018. W tym czasie obrady zakończyły

dwadzieścia trzy synody, w tym II Polski Synod Plenarny, przy czym należy zauważyć, iż dokumenty końcowe I Synodu Metropolii Szczecińsko-Kamieńskiej nie uzyskały *recognitio* Stolicy Apostolskiej i dlatego też, nie zostały objęte analizą w tej pracy. Oprócz wyżej wspomnianych źródeł podstawowych, korzystano z wielu źródeł pomocniczych, takich jak: dokumenty papieskie, dokumenty Konferencji Episkopatu Polski, umowy międzynarodowe, oraz bogactwo literatury prawno-kanonicznej, jak i teologicznej, psychologicznej, socjologicznej, ponieważ małżeństwo i rodzina znajdują się w polu zainteresowania wielu dyscyplin naukowych, czego owocem staje się bogata literatura, która w pewnej części została w tej pracy wykorzystana i przywołana.

Struktura pracy obejmuje cztery rozdziały. Pierwszy zawiera ogólną charakterystykę II Polskiego Synodu Plenarnego i synodów diecezjalnych okresu objętego badaniami. Została w nim ukazana instytucja jaką jest synod plenarny, omówiono przebieg prac synodalnych, problematyka, oraz uchwały. Przedstawiona została nauka o małżeństwie i rodzinie, oraz troska o rodzinę. W drugiej części pierwszego rozdziału scharakteryzowano instytucję synodu diecezjalnego, ukazano jego znaczenie, rolę i zadania.

Rozdział drugi traktuje o małżeństwie w uchwałach synodalnych, wskazując na konieczność odpowiedniego przygotowania do zawarcia małżeństwa, istotę zaręczyn, wagę i konieczność kanonicznego dochodzenia przedślubnego, oraz liturgię jego zawarcia.

Trzeci rozdział poświęcony został rodzinie w uchwałach synodów. Ukazano w nim rodzinę jako „Kościół domowy”, przedstawiono podstawowe zadania rodziny, omówiono zjawiska pozytywne, jak i zagrożenia dotyczące małżeństwa oraz rodziny.

Przedmiotem rozważań rozdziału czwartego jest duszpasterstwo rodzin oraz związków niesakramentalnych w uchwałach synodów. W rozdziale tym omówiono duszpasterską troskę o rodzinę, poszczególne formy działalności duszpasterskiej na rzecz rodzin, duszpasterstwo rodzin w sytuacjach trudnych oraz związków niesakramentalnych. Po każdym z rozdziałów zostały przedstawione wnioski.

Referowane zagadnienia zostały opracowane z wykorzystaniem metody historyczno-prawnej, dogmatyczno-prawnej, syntetycznej oraz porównawczej.